

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: DNEŠNÝM DŇOM SÚ MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE ZBAVENÉ POVINNOSTI UPLATŇOVAŤ VIACERÉ PROTIÚSTAVNÉ NORMY

Bratislava 04. februára 2026

Dňa 15. januára 2025 doručil Ústavný súd Slovenskej republiky verejnému ochrancovi práv, Róbertovi Dobrovodskému, ako účastníkovi konania nález zo dňa 17. decembra 2025, spisová značka PL. ÚS 11/2025.

Tento nález bol dňa 04. februára 2026 zverejnený v Zbierke zákonov. To spôsobuje, že dnešným dňom strácajú všetky normy zákona č. 109/2025 Z. z. účinnosť a preto už nevyvolávajú vznik žiadnych povinností zavedených novelou zákona o mimovládnych organizáciách prijatej v apríli minulého roku. Štátne orgány zároveň strácajú oprávnenie postihovať subjekty za porušenie povinností.

„Občianske združenia, neziskové organizácie či nadácie od dnešného dňa už nemusia uplatňovať protiústavné normy, ktoré som úspešne napadol na Ústavnom súde Slovenskej republiky. Nemusia vypracovať výkazy a prehľady o menách a priezviskách osôb, ktoré prispeli na ich činnosť. Rovnako nemusia vybavovať žiadosti o sprístupnenie informácii podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Neuplatňuje sa ani kumulácia príjmov a funkcie štatutárov organizácii. Novela totiž zaviedla kontroverznú domnienku kumulácie príjmov, ak štatutárny orgán pôsobí vo viacerých mimovládnych organizáciách. Podľa môjho názoru mohla takáto úprava pomerne tvrdo dopadať predovšetkým na malé občianske združenia, ktorých ročný príjem nedosahuje 35 000 EUR. Od dnes už štatutár alebo člen štatutárneho orgánu nebude odrádzaný od zastávania obdobnej funkcie v ďalšej mimovládnej organizácii pod hrozbou toho, že by tým došlo k založeniu rozsiahlych povinností pre všetky mimovládne organizácie, v ktorých zastával takúto pozíciu.“ ozrejmjuje verejný ochranca práv.

Výber z odôvodnenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavný súd sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou verejného ochrancu práv o protiústavnosti novely. Zverejňovanie zoznamu darcov, ako aj výkazov príjmov a výdavkov

mimovládnych organizácií označil za **neprípustný zásah do práva na súkromie**, ako aj na ochranu osobných údajov a slobody združovania.

Podľa Ústavného súdu tieto zásahy nie je možné odôvodňovať požiadavkou transparentnosti, pretože transparentnosť sa uplatňuje na kontrolu štátu a verejného sektora. Mimovládne organizácie a ich darcovia sú však súkromné osoby, ktoré hospodária s vlastným, súkromným majetkom. V takýchto prípadoch nie je možné zverejňovať informácie o majetkoch súkromných osôb.

Ústavný súd tiež označil za protiústavnú povinnosť mimovládnych organizácií sprístupňovať informácie prostredníctvom zákona o slobodnom prístupe k informáciám. V tomto prípade mali mimovládne organizácie povinnosť sprístupňovať len informácie o nakladaní s dotáciami poskytovanými štátom alebo samosprávami, čo verejný ochranca práv, aj ústavný súd považovali za legitímny cieľ. Povinnosť však zavádzala neprimeraný zásah do združovacieho práva, pretože prístup k informáciám o poskytovaní dotácií mimovládnym organizáciám **už bol zaručený**, keďže tieto informácie boli povinné poskytovať orgány štátu alebo samospráv, ktoré tieto dotácie poskytli.

Všetky zmluvy o poskytnutí dotácií **boli už dávno pred prijatím novely zverejňované** aj v Centrálnom registri zmlúv a verejnosť k nim mala prístup. Povinnosť sprístupňovať informácie aj pre mimovládne organizácie, ktoré nie sú verejnoprávnymi subjektmi a sú oddelené od štátu, predstavovala **neprimeraný prenos povinností, ktorými inak disponujú orgány verejnej moci**. Takáto úprava tak zbytočne zaťažovala mimovládny sektor a mohla vyvolať aj šikanózne zahlcovanie mimovládnych organizácií účelovými žiadosťami o prístup k informáciám.

Znenie nálezu:

https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2026/13/vyhlasene_znenie

Súvisiace linky:

<https://vop.gov.sk/ocenujem-stanovisko-benatskej-komisie-vo-veci-zakona-o-mimovladnych-organizaciach-to-potvrduje-moje-obavy-o-neustavnost-zakona/>

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2025\)041-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2025)041-e)

[Podanie na Ústavný súd Slovenskej republiky](#)

<https://vop.gov.sk/obratil-som-sa-na-ustavny-sud-vo-veci-zakona-o-mimovladnych-organizaciach-niektore-jeho-casti-podkopavaju-princip-slobody-znemoznuju-participaciu-obcianskej-spolocnosti-na-verejnom-zivote-a/>

<https://vop.gov.sk/podam-navrh-na-posudenie-ustavnosti-novely-zakona-o-neziskovych-organizaciach-poskytujucich-vseobecne-prospesne-sluzby/>

<https://vop.gov.sk/rokovanie-k-navrhu-zmeny-zakona-o-mimovladnych-organizaciach/>

<https://vop.gov.sk/pozmenujuci-navrh-k-novele-zakona-o-neziskovych-organizaciach-moze-neprimerane-zasiahnut-do-zakladnych-prav-a-slobod-parlamentu-odporucam-prijat-pravnu-upravu-v-riadnom-legislativnom-procese/>

<https://vop.gov.sk/novela-zakona-o-neziskovych-organizaciach-sposobi-obmedzenie-prava-slobodne-sa-zdruzovat-a-moze-prispieť-k-atmosfere-vseobecnej-nedovery-voci-neziskovym-organizaciam/>